

Сероклин Л. В., здобувач
Міжнародний науково-технічний університет
імені академіка Юрія Бугая
м. Київ, Україна

DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-080-3-6>

СЕРЕДОВИЩЕ РИЗИКІВ РЕАЛІЗАЦІЇ ПАРТНЕРСТВА БІЗНЕСУ ТА ВЛАДИ У ФОРМІ КОНЦЕСІЇ В НАЦІОНАЛЬНИХ УМОВАХ РОЗВИТКУ

Актуалізація проблематики налагодження партнерських відносин між бізнесом і владою зумовлена низкою ризикових аспектів, які виникають в ході реалізації проєктів концесії.

Так, на ризики реалізації договорів концесії вказують у своїх дослідженнях фахівці з різних наукових сфер – економіки, державного управління, юридичних наук.

В цілому, якщо узагальнити погляди на ризики, що можуть проявлятися в ході реалізації концесії, то їх доцільно представити

на трьох можливих рівнях. Саме ці рівня сприйняття ризиків від концесії формують відповідні елементи середовища для практичної реалізації концесійних договорів.

У таблиці 1 представлено загальні погляди на можливий прояв відповідних ризиків.

Таблиця 1

Можливі ризикові в реалізації концесійних договорів

Рівень дії / прояву наслідків	Характеристика прояву
Для державної влади	<ul style="list-style-type: none"> – послаблення контролю за приватними компаніями-операторами щодо вилучення монополної ренти, орієнтованими на прибуток; – можливе зростання цін для забезпечення окупності інвестиційної програми; – можливість прояву негативних соціальних наслідків для споживачів, та зниження довіри населення до місцевих органів влади внаслідок банкрутства приватної компанії
Для місцевої влади / територіальної громади	<ul style="list-style-type: none"> – можливість втрати контролю за зростанням тарифів у разі прагнення концесіонера максимізувати прибутки; – послаблення контролю за поточною діяльністю приватних компаній-операторів; – можливість втрати контролю за об'єкти державних природних монополій, землі внаслідок отримання їх у користування приватним учасником
Для приватного учасника договору від бізнесу	<ul style="list-style-type: none"> – високі ризики вкладень у будівництво і розвиток інфраструктуру; – можливе виникнення проблем тарифного регулювання та ціноутворення; – ризики невиконання зобов'язань державним учасником внаслідок дефіциту бюджету; – можливе повне чи часткове недотримання державним учасником умов договору концесії; – можливість втрати об'єкта у разі зміни кон'юнктури ринку

Джерело: складено за [1-3]

Разом з тим, серед окремих ризикових аспектів, які виникатимуть із можливих прогалин законодавчого забезпечення концесії у літературі вирізняють наступні [4, с. 174-175]:

– проблеми у процедурі виділення земельних ділянок для проєктів концесії. Так, для переможця конкурсу з концесії виділення земельної ділянки має бути здійснено автоматично, але у даному разі може виникати незаконне припинення права власності та права користування земельною ділянкою без рішення суду, якщо земельна ділянка потрібна для здійснення концесійної діяльності, але перебуває у власності суб'єкта, що не погоджується надати її для реалізації концесійного проєкту» [4, с. 174];

– можливість зловживання окремими нормами законодавства при внаслідок існування можливості обрання концесіонера за результатами прямих переговорів з концесіодавцем;

– можливість передавати майно у складі концесії в оренду. До орендованих об'єктів передачі концесіонеру окремих частин цілісних майнових комплексів, зокрема ліній зв'язку, інженерні комунікації електро-, тепло-, водо-, газопостачання. Така ситуація може створювати низку зловживань у оренді держмайна до 50 років, які є цікавими з економічної точки зору приватному суб'єкту. Цей аспект містить суттєві ризики, оскільки дає змогу зацікавленим особам в правовій площині оптимізувати свою діяльність без врахування інтересів розвитку держави.

Таким чином, окреслене дає підстави відзначити необхідність удосконалення середовища для практичної реалізації концесії в Україні, що може стати напрямом збалансування інтересів держави, місцевих органів влади та приватного бізнесу.

Література:

1. Гура О.Л. Концесія як форма залучення приватних інвестицій. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*. 2013. № 1. С.112-117.
2. Єлісеєва Л.В. Муніципальна власність: економічний зміст та перспективи її трансформації в Україні в контексті світового досвіду.

Ефективна економіка. 2012. №12. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1317>.

3. Пархоменко С. П. Концесія як ефективний засіб залучення інвестицій у комунальне господарство. *Інвестиції: практика та досвід*. 2012. № 12. С. 51-53.

4. Труба В.І., Завертнева-Ярошенко В.А. Розвиток концесійного законодавства України в контексті євроінтеграційних процесів. *Часопис Київського університету права*. 2018. № 4. С. 170-176.